

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА»

Студентки 2 курсу, 8м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування

Черкаська А.І.

(підпис студента)

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічного
управління та адміністрування

Лазебна І.В.

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
доктор наук з державного управління,
професор кафедри публічного
управління та адміністрування

Орлова Н.С.

(підпис гаранта)

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА.....	6
1.1. Теоретико-методологічні основи соціально-економічного розвитку.....	6
1.2. Теоретичні підходи до визначення поняття «місто» та фактори визначення його соціально-економічного розвитку.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА МИРГОРОД.....	16
2.1. Основні тенденції та напрями планування економічного і соціально розвитку міста Миргород.....	16
2.2. Цілі і завдання програми економічного і соціального розвитку міста Миргород.....	21
2.3. Аналіз організаційно-ресурсного забезпечення планування розвитку міста Миргород.....	23
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА	34
3.1. Виявлення проблем та переваг міста Миргород.	34
3.2. Підвищення конкурентоспроможності та соціальних стандартів регіону.....	37
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасне управління на державному рівні сполучено із проведенням певних дій стосовно територій та їх складових. Одним зі стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку регіонів України виступає ефективне і якісне територіальне управління. На регіональному рівні особливе місце в його структурі відводиться міській владі.

Місто – це складна, структурно цілісна та відносно самостійна система, що розглядається у взаємозв'язку та взаємообумовленості таких її підсистем, як економічна, правова, соціальна, географічна. Зростання рівня і якості життя населення в місті являє собою головну цільову спрямованість у вітчизняній і закордонній практиці стратегічного планування. Дотримання подібної цільової спрямованості є вкрай позитивним моментом з погляду охоплення ним інтересів усіх жителів міста, боротьби з бідністю й зміцнення соціальної єдності шляхом вирівнювання рівня життя населення.

Головна мета стратегічного планування соціально-економічного розвитку міст – це вихід на самодостатній рівень розвитку. Наявність стратегічного плану розвитку міста як індикатора систематичної й надійної роботи міської адміністрації дозволяє підприємствам, які здійснюють свою діяльність на території міста, інвесторам прогнозувати перспективу розвитку своєї діяльності.

У науковій і методичній літературі питанням ефективного управління містом, його соціально-економічного розвитку присвячені наукові праці багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених: О. Барановського, В. Андрущенка, С. Буковинського, С. Булгакової, В. Гейця, О. Василика, В. А. Гриценка, Глуценка, А. Грязнової, А. Даниленка, Л.А. Дробозної, А. Спіфанова, М. Єрмошенка, О. Кириленка, Б. Кваснюка, Н. Костіної, В. Лексіна, В. Кравченка, І. Лукінова, І. Лук'яненко, І. Луніної, К. Павлюк,

В. Опаріна, І. Сала, Д. Полозенка, С. Слухaya, В. Суторміної, В. Федосова, А. Соколовської, Дж. Форрестера та ін. Разом з цим, існує ряд науково-методичних проблем, що стосуються стратегічного планування розвитку міст, які вимагають свого подальшого теоретичного обґрунтування і практичного вирішення.

Метою дипломної роботи є аналіз соціально-економічного розвитку міста Миргород, а також пошук напрямів удосконалення стратегічного плану розвитку міста Миргород в частині його соціально-економічного розвитку.

Відповідно до мети дипломної роботи було визначено *завдання*:

1. Визначити теоретико-методологічні основи соціально-економічного розвитку.
2. Здійснити аналіз літератури з питань соціально-економічного розвитку міста.
3. З'ясувати основні тенденції та напрями економічного і соціального розвитку м. Миргород.
4. Проаналізувати цілі і завдання програми економічного і соціального розвитку.
5. Провести аналіз організаційно-ресурсного забезпечення планування розвитку міста.
6. Дослідити шляхи підвищення ефективності соціально-економічного розвитку міста.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є соціально-економічний розвиток міста.

Предметом дослідження дипломної роботи виступає соціально-економічний розвиток власне міста Миргород.

Теоретико-методологічною основою дослідження виступили праці вітчизняних і закордонних вчених у сфері економіки, менеджменту та фінансів. Теоретичною основою виступили розробки, присвячені проблемам визначення категорій «місто», «розвиток», «розвиток міста», «соціально-

економічний розвиток міста», а також присвячені проблемам стратегічного планування розвитку міст. Методологічним апаратом роботи виступили методи системного, порівняльного, економічного й статистичного аналізу.

Інформаційно-емпіричною базою дослідження стали вітчизняні статистичні збірники, матеріали монографічних досліджень вітчизняних і закордонних учених, матеріали міжнародних і українських науково-практичних конференцій, статті у періодичних виданнях, а також інформаційні бази мережі Інтернет.

Практична значимість дослідження полягає у визначенні проблем соціально-економічного розвитку міста Миргород; а також в удосконаленні стратегічного плану розвитку міста Миргород в частині його соціально-економічного розвитку.

Структура дипломної роботи включає: вступ, три розділи, висновки та пропозиції, список використаних джерел, додатки. Загальний обсяг роботи – 57 сторінок.

Результати дослідження опубліковано в статті «Соціально-економічний розвиток міста Миргород» Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій. Збірник наукових статей. 2019. - С.430.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА

1.1. Теоретико-методологічні основи соціально-економічного розвитку

Поняття «розвиток», перед тим, які увійти до термінології сучасних наук, пройшло досить тривалий еволюційний шлях. Цьому питанню за різних часів приділяли увагу багато вчених з різних галузей знань. Першими недосконалими спробами дослідити поняття «розвиток» стали ті, що зустрічаються в працях давньогрецьких філософів: Емпедокла, Анаксимандра, Демокріта, Аристотеля, Платона [32, с. 9]. За доби Середньовіччя поняття розвитку практично не досліджувалося у зв'язку із пануванням теологічного світогляду. Лише в працях Августина, Ніколя Кузанського та Іоганна С. Еріугена це поняття досліджувалося в контексті переважно односпрямованого вектору історії, обґрунтованого з теологічних позицій [32, с. 10].

Розуміння розвитку, що є близьким до сучасного, виникає у XVIII столітті, паралельно з розквітом сучасної біології. Жоржем Луї Леклером де Бюффоном поняття було використано в зв'язку з поясненням Землі і живих істот, а Еммануїлом Кантом – для пояснення походження космосу. І. Г. Гердер пояснював цим поняттям історію культури, а Ж. Б. Ламарк (на початку XIX століття) – історію живих істот. Поняття розвитку стало основним принципом біології (включаючи антропологію і психологію) в середині XIX століття завдяки роботам Г. Спенсера, Ч. Дарвіна та Е. Г. Геккеля [47, с. 382].

Питаннями розвитку активно займалася і філософія. До німецької філософії розуміння розвитку, як певного принципу, згідно з яким сутність явища є необхідним елементом системи цілого, вніс Г. Лейбніц [32, с. 11].

З позицій філософії німецького ідеалізму (І. Г. Фіхте, Е. Кант, В. Ф. Шеллінг, Л. Феєрбах, Г. Гегель,) розвиток означав саморозгортання божественного в світі, саморозгортання живого в божественне, а також світовий процес як *creatio continua* [47, с. 382]. Поняття розвитку стало основою розробленої Г. Гегелем діалектики як учення про загальний розвиток духу [32, с. 11].

Теоретики марксизму розвиток розуміли як універсальну властивість матерії, як загальний принцип, що служить основою пояснення історії суспільства і пізнання. Розвиток – це саморозгортання і саморозвиток матеріального в ідеальне, неживого в живе, матерії в свідомість, природного в соціальне і т. д. [45, с. 703].

У подальшому поняття розвитку переходить і в економіку. Основою для розуміння поняття економічного розвитку стає загальнонаукове, філософське трактування поняття, а також розуміння природних законів розвитку. Філософією визначено три обов'язкові умови розвитку: незворотність, спрямованість і закономірність [24, с. 147]. Ці основоположні ознаки якнайкраще виражають сутність економічного розвитку такого, яким він має бути. Нехтуючи філософське розуміння суті розвитку, можна отримати викривлене розуміння самого цього поняття, і прийняти неправильні економічні рішення на цій основі, а також довести підприємство до такого стану, як банкрутство, деградація, застій.

Розуміння різниці між кількісним ростом та якісними змінами, тобто, між просто ростом виробництва та розвитком, наштовхнуло Є.М. Борщук на визнання глобальної проблеми сучасного економічного виробництва, яка виражається в існуванні «виробництва заради прибутку», тоді як шлях розвитку полягає в «виробництві заради кращого майбутнього» [12, с. 229]. Л. Ц. Масловська, даючи тлумачення «економічного росту» та «соціально-економічного розвитку», вказала на різницю в цілях цих двох понять як ключовий фактор їх розмежування. Вона зазначила, що метою соціально-економічного розвитку є поліпшення якості життя людини, в той час як

стратегія економічного росту часто передбачає зростання виробництва лише заради зростання виробництва, даючи короткотерміновий ефект і негативно впливаючи на соціокультурну та екологічну ситуацію [29, с. 26].

Л.Д. Забродська, проаналізувавши визначення поняття розвитку, вказує на існування двох позицій в його трактуванні. Одна група вчених під поняттям «розвиток» розуміє лише прогресивні зміни, інша – зміни як прогресивні, так і регресивні [19]. На думку дослідниці, обидві позиції є вірними, бо не існує чіткої межі між прогресивним і регресивним розвитком. За різних умов одні і ті ж зміни можуть бути як прогресивними, так і регресивними.

У таблиці 1.1. наведено деякі економічні й філософські тлумачення поняття «розвиток».

Таблиця 1.1.

Визначення поняття «розвиток»

Автор	Тлумачення
С.І. Ожегов [30, с. 602]	1. Процес доведення «до певного ступеня духовної, розумової зрілості, свідомості культурності... до певного ступеня сили, потужності, досконалості». 2. Процес закономірної зміни, переходу вихідного стану в інший, більш досконалий; перехід від старого якісного стану до нового, від простого до складного, від нижчого до вищого.
В.І. Воловик [13, с. 32]	Закономірна зміна матерії й свідомості, їх універсальна властивість...
Е. Гіденс [15, с. 18]	Необоротна, спрямована, закономірна зміна матерії й свідомості, їх універсальна властивість; у результаті розвитку виникає новий якісний стан об'єкта – його складу або структури
Є. Логунцов [26, с. 25]	1. Фундаментальна властивість матерії, яка по різному виражається в різних системах (фізичних, механічних, біологічних, соціальних). 2. Необоротна, спрямована, закономірна зміна, що характеризується трансформацією якості, переходом до нових рівнів організації»
Г.Р. Яруліна [48, с. 9]	1. Процес доцільних, безперервних, необоротних, спрямованих, закономірних змін у часі, що характеризуються переходом у якісно новий, більш досконалий стан

Як видно з таблиці поняття «розвиток» є дискусійним. Навіть в одного автора зустрічаються протилежні тлумачення. Однак варто відзначити, що практично в кожному визначенні використовується термін «зміна».

Загальновизнана основа поняття розвитку була закладена у визначенні розвитку, прийнятому в 1963 р. спеціальною групою експертів, яка працювала під егідою ООН: «Це процес, у якому дії самих людей поєднуються з діями влади з метою поліпшення економічних, соціальних і культурних умов життя співтовариства, інтегрування цих співтовариств в загальний потік життя нації, надання їм можливості вносити максимальний вклад у національний розвиток. Таким чином, цей комплекс процесів включає два обов'язкових елементи: участь самих людей у діях з підвищення рівня їх життя з максимальною опорою на їх власну ініціативу й забезпечення технічних й інших послуг, спрямованих на розвиток ініціативи, самопомоги й взаємодопомоги й підвищення ефективності їх діяльності». Таким чином, змістовна основа розвитку полягає в ідеї практично допомагати людям у переході зі стану об'єктів впливу в стан суб'єктів дії, що зможуть активно діяти в складних ситуаціях, а не просто реагувати на них [46, с. 107].

У подальшому трактування поняття «розвиток» перетерпіло серйозні зміни. Якщо до 1970-х рр. розвиток розглядався найчастіше як виключно економічне явище, виражене в збільшенні абсолютного обсягу ВВП і ВВП на душу населення, то тепер увага зосереджена на скороченні масштабів убогості, нерівності й безробіття в процесі економічного росту [44]. У сучасному трактуванні розвиток розглядається, насамперед, з позицій соціального результату – підвищення якості життя населення, що означає «такі соціальні зміни, які забезпечують рівні можливості більш широкому колу людей скористатися суспільними благами – освітою, охороною здоров'я, житлом і т.д.» [21, с. 21].

Разом з тим, акцентуючи увагу на соціальному результаті, Є.А. Колесник стверджує, що не можна забувати про наявність економічної

складової в процесі розвитку. Науковець відзначає, що «соціальний розвиток можливий тільки на міцній економічній основі, тому що для його здійснення потрібні первісні інвестиції, які не забезпечуються в необхідному обсязі самою соціальною сферою через нематеріальність створюваних нею послуг» [23, с. 74]. Саме успішний економічний розвиток є вирішальним чинником для забезпечення нормальних умов життєдіяльності населення, росту купівельної спроможності й підвищення рівня життя в цілому. Тобто, соціальний розвиток виступає мірою досягнутого рівня економічного розвитку.

Таким чином, соціально-економічний розвиток являє собою розширене відтворення, поступові структурні і якісні зміни в економіці, виробничих силах, факторах росту й розвитку, науки, освіти, культури, якості й рівня життя суспільства, людського капіталу. Для нього характерне відтворення суспільних систем і прогресивна спрямованість. Цілями соціально-економічного розвитку можуть бути підвищення доходів, поліпшення якості освіти, охорони здоров'я, харчування, зниження частки бідних, охорона навколишнього середовища, розширення особистих свобод, вирівнювання можливостей і т.д.

1.2. Теоретичні підходи до визначення поняття «місто» та фактори визначення його соціально-економічного розвитку

На сучасному етапі соціально-економічний розвиток економіки України неможливий без урахування територіальних особливостей, зокрема, сильних та слабких сторін функціонування регіональних економічних систем, сприятливих і негативних тенденцій розвитку регіонів. Це зумовлено наявністю значної диференціації у забезпеченні необхідними економічними та соціальними ресурсами. Саме на рівні регіонів вирішуються питання відтворення продуктивних сил, реалізуються проекти соціально-

економічного розвитку, задовольняються ключові соціальні потреби населення, а показники розвитку регіональної економіки є критерієм визначення рівня економічного розвитку держави в цілому.

У сучасних умовах теоретичні аспекти соціально-економічного розвитку міста необхідно розглядати крізь призму його сутнісних дефініцій

І.В. Арженовський вводить наступне поняття «місто» – це тип поселення, зазвичай значного за чисельністю та густотою населення, мешканці якого зайняті, як правило, поза сільським господарством [4, с. 18].

В.С. Більчак та В.Ф. Захаров визначили місто як соціально-економічну просторову цілісність, що характеризується структурою виробництва всіх форм власності, концентрацією населення, робочих місць, духовного життя людини з розрахунку на одиницю простору й часу та має місцеві органи управління [9, с. 34].

С.І. Барзілов та А.Г. Чернишов припускають, що під містом потрібно «...розуміти адміністративно-територіальну одиницю, населення якої об'єднано спільними виробничо-економічними взаємозв'язками, єдиною соціальною інфраструктурою, місцевими засобами масової комунікації, органами влади й місцевого самоврядування. Місто є тим природно-історичним простором, у рамках якого здійснюється соціально-економічна й громадська діяльність проживаючих у ньому людей» [6, с. 6-7].

Кожне місто потребує розвитку, під яким розуміється будь-яка прогресивна зміна міста. Ця зміна може бути кількісною, тоді говорять про економічне зростання міста. Вона може бути якісною, і тоді говорять про структурні зміни у змісті розвитку міста. Поряд з економічними характеристиками розглядають соціальні параметри розвитку. Більше того, соціальні характеристики є повноправними показниками при оцінці ступеня розвитку міста.

Основні фактори розвитку міста наведені на рис. 1.1.

Так, основні фактори можна розділити на 7 основних блоків [33, с. 217-218]:

- 1) екологічні фактори:
- природно-кліматичні умови;
 - техногенні забруднення. До техногенних забруднень варто відносити не тільки забруднення на території міста, але й транскордонні забруднення (повітря, води й т.д.);

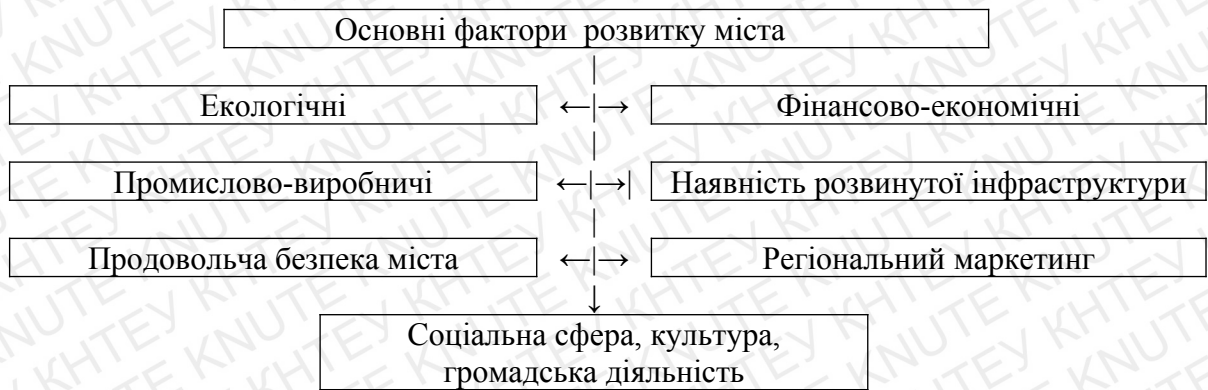

Рис. 1.1. Основні фактори розвитку міста [33, с. 216]

- 2) фінансово-економічні фактори:
- стабільність бюджету міста, незалежність від дотацій, трансфертів з державного бюджету;
 - участь міста у державних цільових програмах, пріоритетних національних проектах, стратегіях розвитку міста;
 - діяльність кредитних установ, страхових компаній і т.д.;
 - вплив економічної нестабільності;
- 3) промислово-виробничі фактори:
- наявність потужної виробничої бази;
 - залежність міста від монополій (нафтових, газових монополій, підприємств електро- і теплоенергетики, залізниці, телекомунікаційних компаній і т.д.);
- 4) наявність у місті розвинутої інфраструктури:
- наявність і стан у місті автодорожньої мережі, залізниці, аеродрому, річкового або морського порту;
 - зв'язок, телекомунікації, доступність Інтернету;

- ринкова інфраструктура;
- 5) продовольча безпека міста:
 - стан торговельної мережі;
 - наявність і розвиток підприємств, що виробляють продукти харчування;
- 6) міський маркетинг:
 - впізнаваність міста у держаних ЗМІ;
 - бренди міста;
 - національні, регіональні свята, торжества;
- 7) соціальна сфера, культура, громадська діяльність:
 - розвинена соціальна сфера;
 - наукові, освітні установи;
 - наявність кваліфікованих трудових ресурсів і робочих місць;
 - установи культури й мистецтва, заходи тощо;
 - діяльність громадських організацій (некомерційних, екологічних, студентських, профспілок і т.д.);
 - міжнаціональні, міжрелігійні відносини.

Згідно зі ст. 132 Конституції України, однією із засад, на яких ґрунтується територіальний устрій нашої держави, є збалансованість соціально-економічного розвитку регіонів [1].

Соціально-економічний розвиток міста – це якісні, закономірні зміни у функціонуванні системи міста, що мають об’єктивний характер і спричиняють виникнення нових форм зв’язків між соціально-економічними потребами і засобами їх задоволення [17, с. 50]. Визначальною функцією соціально-економічного розвитку міста є забезпечення ефективного функціонування підприємницьких структур через розширення діючих і створення нових підприємств, об’єктів інфраструктури, культури й інших організацій та установ, які забезпечують нові робочі місця.

Соціально-економічний розвиток міста визначається як об’єктивними (макроекономічні умови, положення міста в суспільному поділі праці,

галузева структура, географічне положення, природні ресурси), так і суб'єктивними факторами – методами управління. В останні роки економічні реформи показали, що міста, які застосовують прогресивні методи управління своїм розвитком, менш схильні до кризових явищ [17, с. 51].

У свою чергу, І. А. Бевз та Н. О. Федяй виявили, що властивістю міста є його поліструктурність, саме тому при дослідженні функціонування міста доцільно розглядати три взаємопов'язані блоки: «економіка», «населення» та «довкілля» [7]. На основі цього автори сформуvalи систему показників соціально-економічного розвитку міста, яка включає 8 груп показників, що агрегуються у єдиний інтегральний (підсумковий) індекс соціально-економічного розвитку міста (дод. А)

Необхідність дослідження соціально-економічного розвитку міст України можна аргументувати наразі такими проблемами та суперечностями:

- низка взаємопов'язаних проблем регіонального соціально-економічного розвитку, які виникають між продуктивними силами і застарілими формами організації економічного життя, виробництвом і споживанням, суперечності між посиленням традиційної моделі й повномасштабним оновленням міст, між застарілим розміщенням продуктивних сил та їх формуванням в сучасних умовах;
- між процесами централізації та децентралізації (необхідність «нової регіоналізації», концепції якої взагалі відсутні);
- між рівнями розвитку міст, про що свідчать коливання значень валового регіонального продукту;
- між тенденціями глобалізації та транскордонного співробітництва [25, с. 150].

Все це визначає необхідність перебудови, удосконалення господарського комплексу кожного міста за умов соціальної та економічної спрямованості розвитку економіки міста; зростання потреб у детальній інформації про технічні, економічні, соціальні, екологічні можливості відповідних міст.

Територіальні диспропорції соціально-економічного розвитку міст існують майже у всіх країнах, незалежно від розмірів, економічного потенціалу, державного устрою і політичної системи. Вони мають прояв на всіх рівнях світового господарства. У зв'язку з цим пошук шляхів мінімізації негативних наслідків територіальних нерівномірностей розвитку, розробка ефективної регіональної політики посідають одне з центральних місць у країнах світу, особливо в країнах із високорозвинутою економікою.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА МИРГОРОД

2.1. Основні тенденції та напрями планування економічного і соціально розвитку міста Миргород

Миргород – це місто обласного значення площею 2859,0 га. Перша писемна згадка про місто датована 1575 роком, 6 грудня 1976 року указом Президії Верховної Ради УРСР Миргород віднесено до категорії міст обласного значення, а 06 вересня 2011 р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про оголошення природних територій міста Миргорода курортом державного значення».

Місто є одним з найвідоміших курортів України, який об'єднує санаторії, в бюветах яких подають мінеральну воду безпосередньо з джерел. У Миргороді розташовано 8 закладів санаторно-курортного типу. Щорічно десятки тисяч людей з 32 країн світу приїжджають сюди на кілька тижнів, купуються в лікувальні грязі, п'ють мінеральну воду і насолоджуються природою [49].

Економіка міста тримається на відпочиваючих, а головний платник податків – ПрАТ «Миргородкурорт». За десять років прибутки головної здравниці виросли в 36 разів, а «Миргородкурорт» витратив на інфраструктуру десятки мільйонів гривень. Миргород відомий на всю Україну та у далекому зарубіжжі ще і завдяки плідній праці провідного підприємства міста – ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод», де розливається кожна шоста пляшка мінеральних вод України. Крім ПрАТ «Миргородкурорт», ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод», сьогодні у місті плідно та продуктивно працюють ТОВ «Миргородський елеватор», МП «Контакт», ПАТ «Армапром», ТДВ «Миргородський хлібозавод» [49].

Культурні та економічні зв'язки миргородці підтримують з містами Маарду (Естонія), Згожелець (Польща), Речіца (Білорусь), Горна Оряховіца (Болгарія), Барбі (Німеччина), Новоград-Волинський (Україна), Єскабілс (Латвія), місто курорт Хмільник (Україна) та місто Мцхета (Грузія).

Основним показником економічного розвитку міста є валова додана вартість, яка виходячи із складових на рівні області, стабільно зростала протягом досліджуваного періоду. Так, у 2016 р. валова додана вартість становила 889,4 млн. грн., протягом 2017 р. зазначений показник зріс на 3,2%, а у 2018 р. ще на 1,3% і склав 929,8 млн. грн. При цьому у 2018 р. місто забезпечило державі 531,9 млн. грн. надходжень від податків, зборів та інших обов'язкових платежів до державного бюджету, що на 8,64% більше ніж у 2017 р. (дод. Б).

Основні чинники зростання: відновлення інвестиційної активності, зростання споживчого попиту, підвищені інвестиції в інфраструктурні проекти, у розвиток охорони здоров'я та освіти.

На відміну від інших міст України, економіка яких базується на підприємствах промисловості, в структурі валового регіонального продукту Миргорода найбільшу питому вагу займає сфера туризму. На другому місці знаходиться діяльність, пов'язана з виробництвом мінеральної води, агропромислової продукції та торгівлі. Промисловість займає друге місце за обсягом доданої вартості. Така структура валового регіонального продукту міста близька до структури валового регіонального продукту світових міст.

Збільшення обсягів випуску товарів та послуг галузей міської економіки, що займають основну частку в структурі валового регіонального продукту, а також нарощування інвестиційної активності дозволяють в цілому позитивно оцінити підсумки 2016-2018 рр. В той же час зменшилась частка прибуткових підприємств в місті з 63,7% у 2017 р. до 58,2%, що свідчить про зменшення темпів економічного зростання міста, переважно за рахунок скорочення експорту товарів підприємствами міста, що викликало запровадження торговельних обмежень з боку Російської Федерації, заборона

на ввезення сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства, а також призупинення транзиту української продукції своєю територією, негативно вплинули на більшість експортерів Миргороду. Багато з них, втративши російський ринок, виявилися не готовими до роботи на ринках країн ЄС, Північної Америки, Близького Сходу та інших регіонів як через внутрішні, так і через зовнішні перешкоди для експорту. Тому, експорт товарів скоротився з 4796,9 тис. дол. США у 2016 р., коли більшість підприємств постачало продукцію ще за укладеними в 2015 р. контрактами, до 2342,4 тис. дол. у 2018 р. або майже вдвічі, при цьому суттєво зростає імпорту товарів з 5122,3 тис. дол. у 2016 р. до 9088,5 тис. дол. у 2018 р. При цьому зафіксовано стабільне зростання експорту послуг з 371,5 тис. дол. у 2016 р. до 502,1 тис. дол. у 2018 р., переважно за рахунок зростання привабливості міста для іноземних туристів.

Малий бізнес в економіці Миргороду займає чільне місце. Втім, за кількістю діючих малих підприємств на 10 тисяч осіб наявного населення показник є дещо нижчим за відповідний показник Полтавської області. Близько 70 % найманих працівників зайняті на малих підприємствах, а питома вага продукції малих підприємств в загальному обсязі реалізованої продукції складає 25 % [35].

Обсяг інвестицій в основний капітал у порівнянних цінах зріс на 8,5% в порівнянні з 2017 р. і склав у 2018 р. 112,1 млн. грн. (темп зростання склав 18,37%). При цьому обсяг капітальних інвестицій на одну особу протягом досліджуваного періоду збільшився з 1980,3 грн. до 2816,6 грн. Інвестиційні пріоритети визначаються здатністю підприємств забезпечити високу і швидку рентабельність інвестицій. З цієї точки зору Миргород, де зосереджений рекреаційний потенціал, сприятливі природні та кліматичні умови, є надзвичайно перспективним регіоном. До того ж, світова практика свідчить, що саме туристично-рекреаційна галузь є однією з найбільш привабливих для інвестування. Основними напрямками здійснення інвестиційної діяльності на підприємствах Миргороду є впровадження

новітніх технологій, модернізація обладнання, налагодження випуску високоякісної і конкурентоздатної продукції, забезпечення створення нових робочих місць.

В основу пріоритетів соціальної політики покладено посилення захисту соціально-вразливих верств населення шляхом надання різних видів державної соціальної допомоги. Понад 75% сімей міста охоплено системою соціального захисту з питань надання усіх видів соціальної допомоги. За 2018 р. за рахунок субвенції з державного бюджету виплачено державних допомог та субсидій у сумі 182,2 млн. грн., що у 1,4 рази більше, ніж у 2017 р. [34].

Природне скорочення населення в 2018 р. менше рівня 2017 р. на 1,4 рази і склало 261 особа (у 2017 р. –359 осіб) (табл. 2.1). Чисельність населення на 1 січня 2019 р. склала 39575 осіб. Кількість народжених у 2018 р. становила 257 осіб [49], коефіцієнт народжуваності склав 6,5 осіб на 1000 осіб.

Таблиця 2.1

Основні показники соціального розвитку м. Миргород
у 2016-2018 рр. [34; 50; 35]

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, (+/-)		Відносне відхилення, %	
				2017 до 2016	2018 до 2017	2017 до 2016	2018 до 2017
Чисельність населення, осіб	40195	39836	39575	-359	-261	-0,89	-0,66
Кількість зареєстрованих безробітних, осіб	4607	4597	4480	-10	-117	-0,22	-2,55
Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн.	5670	6893	7529	1223	636	21,57	9,23
Заборгованість з виплати заробітної плати, тис. грн	3483,4	3002,7	128,3	-480,7	-2874,4	-13,80	-95,73
Заборгованість працівникам економічно активних підприємств, тис. грн.	329,5	40,5	15,7	-289	-24,8	-87,71	-61,23

Прийнято в експлуатацію, тис. м ²	6,9	17,8	6,2	10,9	-11,6	157,97	-65,17
---	-----	------	-----	------	-------	--------	--------

Зберігається позитивна динаміка на ринку праці. Чисельність зайнятих в економіці міста Миргород в 2018 р., органами статистики оцінюється в 82,6% від економічно активного населення. Рівень безробіття за методологією Міжнародної організації праці зберігається в межах, що не перевищують 20% від загальної чисельності економічно активного населення. Рівень зареєстрованого безробіття знижувався протягом 2017-2018 року з 4607 осіб у 2016 р. до 4480 осіб у 2018 р..

У 2018 р. в місті збережено та закріплено позитивну тенденцію зростання доходів населення. Збільшення розміру оплати праці, скорочення диференціації доходів є одним із основних завдань щодо підвищення рівня життя населення. Втім, розмір середньомісячної заробітної плати працівників в місті Миргороді стабільно нижче середньо українського рівня (8867 грн.) на 17,8%, така ситуація зумовлена концентрацією в місті низькооплачуваних робочих місць. Статистичні дані по середній заробітній платі охоплюють 18,2 тис. зайнятих, що становить близько 70% від загального числа працюючих в економіці міста. При розрахунку середньої заробітної плати не враховується заробітна плата самозайнятого населення та працюючих без оформлення трудових відносин, рівень якої значно нижче, ніж в великих організаціях. У зв'язку з цим середньомісячна заробітна плата по місту, що розраховується органами статистики, не може розглядатися як об'єктивний показник рівня оплати праці в місті Миргород.

Соціальною проблемою в місті залишається наявність заборгованості із заробітної плати. Порівняно з початком 2018 р. сума зарплатних боргів на підприємствах міста зменшилася на 2820,0 тис. грн. (93,9%) і становила 128,3 тис. грн.: на ДП ДАК «Хліб України» «Миргородський КХП №1» – 30,4 тис. грн., ТОВ «Миргородм'ясопром» – 86,6 тис. грн., Державний Миргородський гренажний завод – 11,3 тис. грн. У серпні 2018 р. повністю погашена заборгованість із заробітної плати перед колишніми працівниками

«Миргороднафтогазрозвідка» [34].

Показники введення в експлуатацію об'єктів житлового будівництва, соціальної сфери за рахунок усіх джерел фінансування залишається низьким. Так, у 2018 р. прийнято в експлуатацію всього 6,2 тис. м² амбулаторно-клінічного закладу, що вдвічі менше ніж у 2017 р.

Отже, сьогодні перед владою Миргорода стоїть ряд викликів, які необхідно вирішувати. З одного боку – це пошук нових ринків збуту своєї продукції та послуг. З іншого боку – це пошук нових видів економічної діяльності, пріоритетом серед яких має стати розвиток «зеленої економіки», що і знайшло своє відображення в стратегічних пріоритетах розвитку міста.

2.2. Цілі і завдання програми економічного і соціального розвитку міста Миргород

Миргородською районною державною адміністрацією від 10.12.2018 року за №39-04/821-VII було прийнято рішення «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Миргородського району на 2019 рік» [36].

Основною метою цієї програми є створення умов для підвищення життєвого рівня населення району на основі розвитку економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом упровадження нових енергозберігаючих технологій, освоєння випуску нових видів продукції, ефективного використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, підвищення рівня соціальних гарантій та поліпшення соціального обслуговування населення [36].

Щодо міста Миргород, то програма реалізується у двох напрямках: у рамках соціального напрямку (розвиток людського потенціалу) та у рамках

економічного напрямку (підвищення конкурентоспроможності міста та забезпечення стійкого економічного зростання).

Пріоритетними завданнями та шляхами досягнення мети щодо міста Миргорода визначено [36]:

1. У рамках соціального напрямку (розвиток людського потенціалу):
 - продовження реформування сфери охорони здоров'я, підвищення якості надання медичних послуг;
 - продовження реформування освітньої галузі, підвищення якості освітніх послуг та забезпечення рівного доступу до них;
 - формування гармонійного культурного середовища через розвиток культури і мистецтва;
 - підтримка сімейних цінностей та профілактика соціального сирітства;
 - розвиток фізичної культури і спорту;
 - розвиток інфраструктури міста;
 - забезпечення екологічної безпеки міста;
 - збільшення рівня зайнятості населення та стимулювання його самозайнятості;
 - збалансованість місцевого бюджету та ефективне використання бюджетних коштів;
 - гарантований соціальний захист жителів міста, включаючи внутрішніх переселенців та учасників АТО;
 - посилення прозорості та відкритості у діяльності органів влади.
2. У рамках економічного напрямку (підвищення конкурентоспроможності міста та забезпечення стійкого економічного зростання):
 - підвищення рівня інвестиційної та інноваційної спроможності;
 - стабілізація виробництва та поступове його нарощування у пріоритетних галузях промисловості, підвищення конкурентоспроможності продукції;

- дерегуляція підприємницької діяльності та покращення середовища для ведення бізнесу;
- ефективне функціонування споживчого ринку, насичення його якісними та безпечними для життя і здоров'я товарами і послугами;
- впровадження енергозберігаючих заходів, розширення використання альтернативних видів палива;
- розвиток туризму.

Послідовна реалізація визначених завдань за програмою надає можливість щорічно закріплювати позитивні тенденції економічної та фінансової стабілізації, посилити соціальну складову та перейти до стійкого економічного зростання.

2.3. Аналіз організаційно-ресурсного забезпечення планування розвитку міста Миргород

Реалізація «Програми економічного і соціального розвитку Миргородського району на 2019 рік» потребує організаційно-ресурсного забезпечення планування розвитку міста.

Щодо організаційного забезпечення, то слід відзначити, що програма містить ряд підпрограм, на які виділяються бюджетні кошти, а у їх реалізації беруть участь різні установи та організації міста.

Так, наприклад, за реалізацію програми «Питна вода Миргородщини на 2006-2020 роки», «Програми підтримки населення, об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельних кооперативів Миргородського району для використання заходів з енергозбереження на 2017-2020 роки» у рамках міста відповідає сектор інфраструктури, житлово-комунального господарства та будівництва райдержадміністрації [36].

За тим, як просуваються заходи з виконання «Комплексної програми

розвитку цивільного захисту Миргородського району на 2015-2019 роки», «Програми розвитку дорожнього господарства на 2016-2018 роки», «Цільової районної програми «Власний дім» на 2016-2020 роки», «Програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникнення в Миргородському районі на 2017-2021 роки», «Програми створення (оновлення) містобудівної документації на 2018-2019 роки», «Програми із створення містобудівного кадастру» відповідає сектор містобудування, архітектури та питань цивільного захисту райдержадміністрації [36].

За реалізацію «Комплексної програми соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями на 2013-2020 роки», «Програми зайнятості населення Миргородського району на 2018-2020 рр.», «Комплексної програми підтримки учасників АТО та членів їх сім'ї мешканців Миргородського району», «Комплексної програми надання пільг з послуг зв'язку, компенсацій за пільговий проїзд окремих категорій громадян та інших передбачених законодавством пільг – мешканцям Миргородського району» відповідає Управління праці і соціального захисту населення райдержадміністрації [36].

«Комплексну програму розвитку первинної медико-санітарної допомоги Миргородського району на 2016-2020 роки» курирує Центр первинної медико-санітарної допомоги Миргородського району, а «Комплексну програму підвищення ефективності надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги в Миргородській центральній районній лікарні у 2016-2020 роках» – Миргородська центральна районна лікарня.

За реалізацію «Програми зниження рівня злочинності в Миргородському районі на 2014-2020 роки» відповідає Миргородський відділ поліції ГУ Національної поліції в Полтавській області [36].

«Програму по проведенню першочергових заходів щодо збагачення та розвитку культури і духовності Миргородщини на 2016-2020 роки» підтримує за просуває у місті Відділ культури і архіву райдержадміністрації.

За реалізацію «Програми забезпечення пожежної безпеки на території Миргородського району на період 2016-2020 роки» відповідає Миргородський районний відділ ГУ ДСНС України в Полтавській області.

«Програма правової освіти населення Миргородського району на 2016-2020 роки» знаходиться на контролі відділу «Миргородське бюро правової допомоги».

За реалізацію «Комплексної програми соціального захисту соціально незахищених громадян Миргородського району на 2016-2020 роки» відповідає Миргородський районний територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) [36].

«Програму підготовки молоді Миргородського району до військової служби на 2016-2020 роки» та «Програму територіальної оборони на 2017-2020 роки в Миргородському районі» курирує Миргородський об'єднаний військовий комісаріат.

За реалізацію «Програми розвитку інформаційної сфери району на 2016-2020 рік» відповідає Відділ організаційно-кадрової роботи апарату райдержадміністрації.

Підтримку реалізації «Комплексної програми розвитку освіти Миргородського району на 2016-2020 роки» здійснює відділ освіти райдержадміністрації [36].

До участі у «Програмі покращення умов обслуговування платників податків Миргородського району та збільшення надходжень до Державного та місцевих бюджетів на 2016-2020 роки» залучена Миргородська об'єднана податкова інспекція.

«Програмою забезпечення власним житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у Миргородському районі на 2016-2020 роки» опікується Служба у справах дітей райдержадміністрації.

«Програму реалізації Концепції допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді Миргородського району на 2016-2020 роки»

просуває відділ освіти Миргородської райдержадміністрації, а «Програму розвитку фізичної культури і спорту в Миргородському районі на 2016- 2020 роки» – відділ освіти Миргородської райдержадміністрації разом з осередком Громадської організації ВФСТ «Колос» [36].

«Програмою забезпечення виконання Миргородською районною державною адміністрацією делегованих їй районною радою повноважень на 2019 рік» опікується відділ фінансово-господарського забезпечення апарату райдержадміністрації, а «Програмою розвитку місцевого самоврядування Миргородського району на 2018 рік» – власне Виконавчий апарат районної ради.

За реалізацію «Програми підтримки розвитку підприємництва Миргородського району на 2018-2020 роки» та «Програми сприяння інвестиційному розвитку Миргородщини на 2018-2020 роки» опікується Сектор економічного розвитку і торгівлі [36].

За «Програму поводження з твердими побутовими відходами у Миргородському районі на період 2018-2021 роки» відповідає сектор інфраструктури, ЖКГ та будівництва райдержадміністрації.

Щодо ресурсного забезпечення планування розвитку міста, то тут слід відзначити, що в його основі лежить бюджет міста, при цьому формування дохідної бази бюджету міста перебуває під впливом макроекономічних показників і залежить від загальної економічної ситуації.

Аналіз динаміки доходів бюджету міста Миргород за 2016-2017 роки наведено на рис. 2.1.

Так, у 2018 році доходи загального фонду бюджету м. Миргород склали 195023,6 тис. грн., що на 6692,0 тис. грн. або 103,6% більше планових показників та на 20297,3 тис. грн., або 111,6% більше минулого року [20].

Найбільші суми по загальному фонду до бюджету міста у звітному періоді отримано по наступних джерелах:

- податку на доходи фізичних осіб – 110247,2 тис. грн., або 56,5 %;
- платі за землю – 27044,8 тис. грн., або 13,9 %;

- єдиному податку – 22679,2 тис. грн., або 11,6 %;
- акцизному податку – 15228,0 тис. грн., або 7,8 % ;
- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 11566,7 тис. грн., або 5,9 % [20].

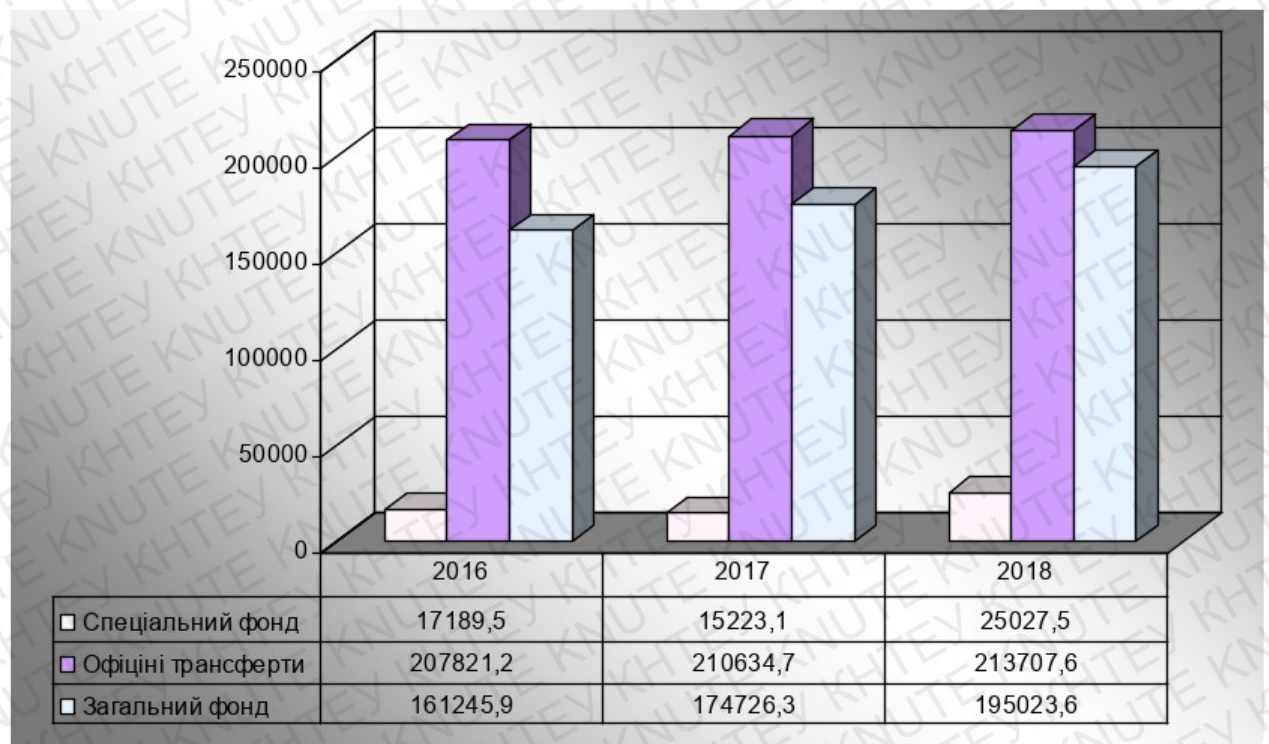

Рис. 2.1. Власні та закріплені доходи у бюджеті м. Миргород за 2016-2018 рр. [50]

Основними платниками податків і зборів до бюджету міста є такі підприємства: ПрАТ «Миргородкурорт» – 14512,5 тис. грн., Регіональна філія «Південна залізниця» ПАТ «Українська залізниця» – 6472,4 тис. грн., ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» – 4874,7 тис. грн., ПАТ «Армапром» – 3811,5 тис. грн.

До спеціального фонду за 2018 рік надійшло 25027,5 тис. грн., що більше плану на 11617,8 тис. грн. і становить 186,6% та більше минулого року на 9804,4 тис. грн., або 164,4% [20].

За звітний період отримано офіційних трансфертів по загальному фонду на суму 213707,6 тис. грн., а саме:

- субвенція з державного бюджету – 212784,6 тис. грн. – з обласного бюджету – інша субвенція – 646,1 тис. грн.;
- з інших районів субвенція на обслуговування центру реабілітації дітей-інвалідів – 276,8 тис. грн. [20]

За рахунок коштів бюджету міста Миргород здійснюється фінансування програм, спрямованих на соціально-економічний розвиток міста.

Аналіз динаміки видатків бюджету міста Миргород за 2016-2018 роки наведено на рис. 2.2.

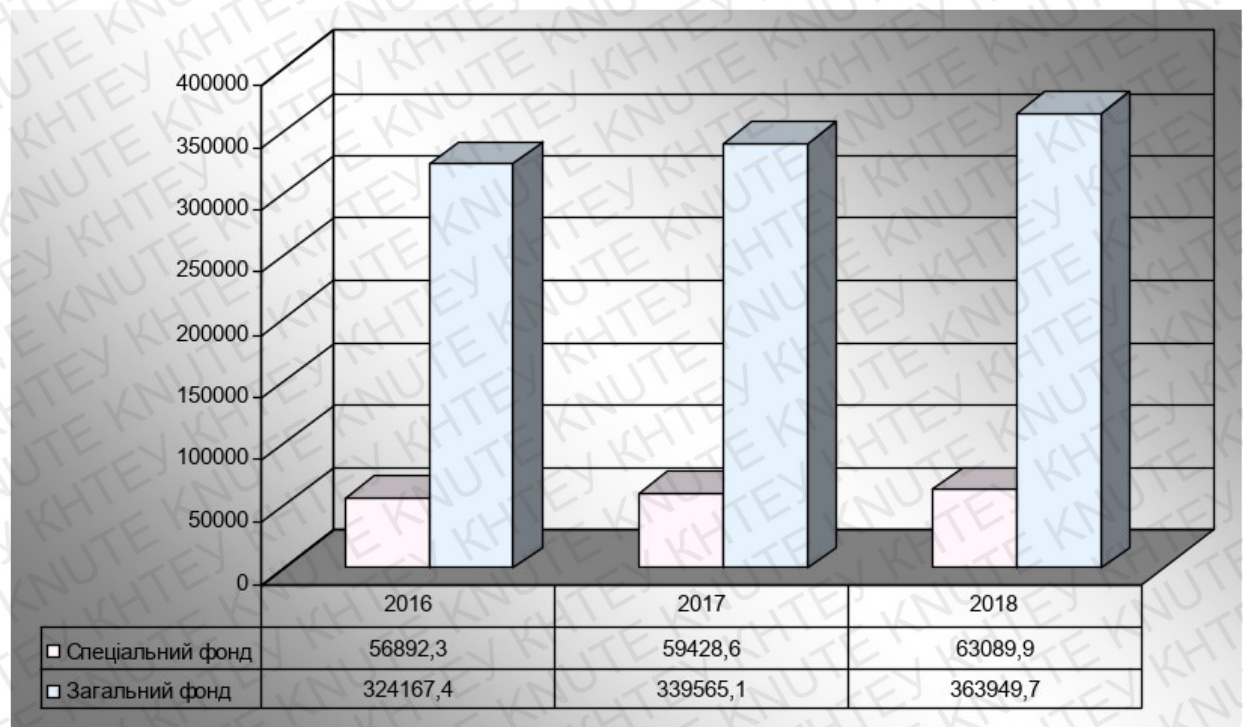

Рис. 2.2. Видаткова частина бюджету м. Миргород за 2016-2018 рр. [50]

Видаткова частина бюджету міста за 2018 рік в цілому виконана на

96,6%.

Видатки загального фонду склали 363949,7 тис. грн., що становить 97,5% та на 6,7% більше 2017 року. На виплату заробітної плати з нарахуваннями спрямовано 138881,8 тис. грн., що становить 99,9% планових призначень. На медикаменти з міського бюджету направлено 48,1 тис. грн., на харчування – 5556,6 тис. грн., що становить 99,9% до уточненого річного плану. На оплату за спожиті енергоносії з бюджету міста перераховано 11021,2 тис. грн. або 88,5% [20].

Видатки по спеціальному фонду бюджету за 2018 рік склали 63089,9 тис. грн. або 91,6% (в тому числі: на заробітну плату з нарахуваннями 636,1 тис. грн., на медикаменти 5,3 тис. грн., на харчування 3 480,3 тис. грн., на енергоносії 9,3 тис. грн., на капітальні видатки 57 592,4 тис. грн.)

За рахунок коштів бюджету розвитку впродовж року використано 56730,8 тис. грн., у відповідності із затвердженим переліком об'єктів, що становить 91,9% до уточненого річного плану [20].

Обсяг видатків соціального спрямування у 2016-2017 роках у м. Миргород наведено на рис. 2.3.

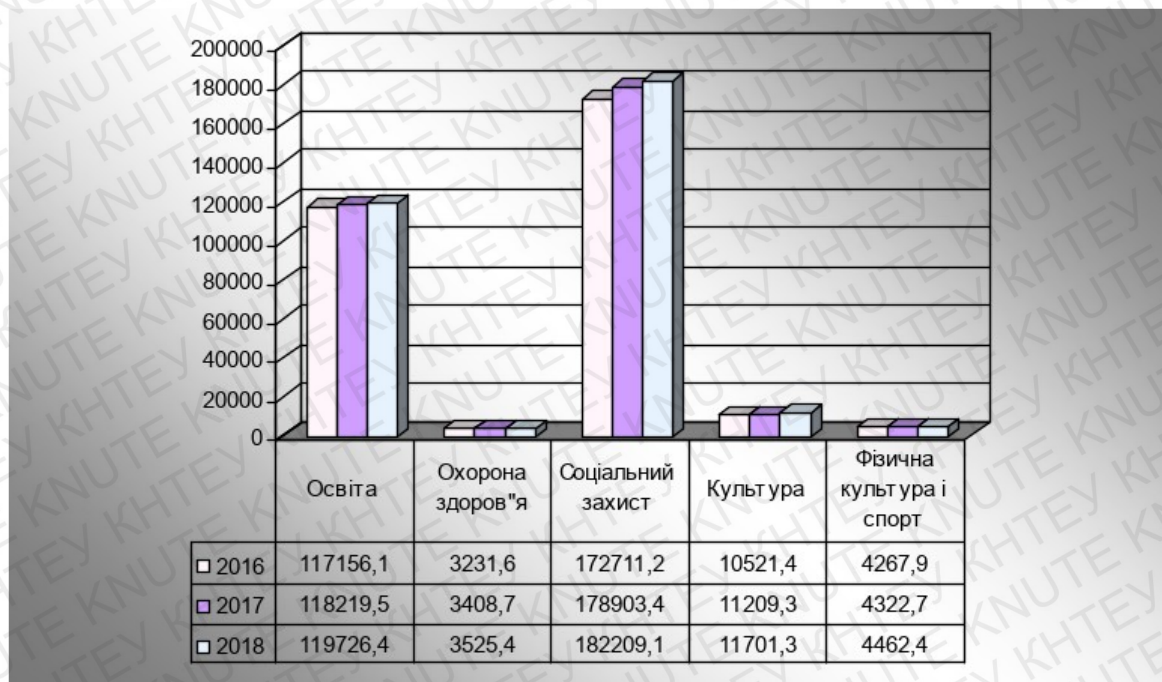

Рис. 2.3. Обсяг видатків соціального спрямування у 2016-2018 роках у м. Миргород, тис. грн. [50]

Так, на утримання установ освіти у 2018 році за рахунок загального фонду направлено 105617,6 тис. грн., виконання склало 99% (на виплату заробітної плати з нарахуваннями педагогічному персоналу загальноосвітніх навчальних закладів – 37604,9 тис. грн., на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – 119,9 тис. грн., на забезпечення освітнього процесу за стандартами Нової української школи – 483,4 тис. грн.).

На виконання «Комплексної програми розвитку освіти міста» в частині підвозу учнів до шкіл міста із віддалених мікрорайонів у 2018 році спрямовано 359,8 тис. грн., на стимулювання талановитих та обдарованих дітей – 98,8 тис. грн., на програму соціальної підтримки учасників АТО в частині забезпечення безкоштовним харчуванням дітей у дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах – 1095,1 тис. грн. та на програму допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді міста – 55,9 тис. грн. [31]

По спеціальному фонду закладами освіти за звітний період освоєно 14109,0 тис. грн. на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій на капітальний ремонт будівлі ЗОШ № 7 та гімназії імені Т.Г.Шевченка, на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, на капітальний ремонт ДНЗ № 11, на придбання комп'ютерної техніки для загальноосвітніх навчальних закладів та на придбання туристичного спорядження для станції юних туристів.

За 2018 р. на розвиток галузі «Охорона здоров'я» із загального фонду міського бюджету було виділено на поточні видатки 2590,8 тис. грн., з яких на реалізацію програми «Здоров'я жителів міста Миргород» – 63,6 тис. грн.

На соціальний захист населення за рахунок загального фонду спрямовано 182209,1 тис. грн. на виконання програм та заходів на соціальний захист населення; на оздоровлення та відпочинок дітей пільгових категорій населення та відшкодування частини вартості путівки дитячим закладам

оздоровлення та відпочинку за надані послуги з оздоровлення та відпочинку дітей, які виховуються в сім'ях дітьми; на утримання центру соціальної служби сім'ї, дітей та молоді міста; на територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг); на Центр соціальної реабілітації дітей [31].

За рахунок субвенції з обласного бюджету було профінансовано поховання учасників бойових дій та інвалідів війни, пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, компенсацію вартості санаторно-курортних путівок для лікування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; проведення санаторно-курортного оздоровлення членів сімей загиблих ветеранів війни з числа учасників АТО, воїнів-інтернаціоналістів, осіб, які загинули або померли внаслідок поранень, каліцтва та інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі в Революції Гідності, та учасників-добровольців АТО; відшкодування частини вартості путівки дитячим закладам оздоровлення та відпочинку за надані послуги з оздоровлення та відпочинку дітей, які виховуються в сім'ях дітьми та ін. [31]

Всього на утримання закладів культури із загального фонду міського бюджету у 2018 році було виділено 11701,3 тис. грн., виконання становить 99,3%. На проведення міських заходів використано 353,5 тис. грн., та стимулювання талановитих та обдарованих дітей – 111,8 тис. грн.

За 2018 рік на фізичну культуру і спорт із загального фонду міського бюджету виділено 4462,4 тис. грн. На проведення заходів по фізичній культурі і спорту освоєно 83,5 тис. грн., на заохочення переможців та призерів спортивних змагань – 115,5 тис. грн. Видатки по центру здоров'я «Спорт для всіх» склали – 201,0 тис. грн. На фінансову підтримку ФСТ «Україна» виділено 48,0 тис. грн. [31]

На утримання житлово-комунального господарства міста із загального фонду міського бюджету за 2018 рік використано 16455,8 тис. грн. Кошти

спрямовано: на благоустрій міста, на відшкодування різниці в тарифах на житлово-комунальні послуги, на утримання прибудинкових територій та нежитлових приміщень.

За звітний період на капітальні вкладення використано 12537,2 тис. грн., в тому числі: на реконструкцію – 9341,1 тис. грн. (вуличного освітлення, тротуарного освітлення, мереж водопостачання (водогони), закладів освіти, мосту через р. Хорол, приміщення ЦНАП, стадіону «Старт»; на будівництво – 3196,1 тис. грн. (мереж водопостачання (водогони), центральної сцени, велодоріжок, басейну, амбулаторій первинної медико-санітарної допомоги в мікрорайонах міста). На поточний ремонт доріг за звітний період використано 4606,0 тис. грн., що становить 99,2% до плану.

У 2018 році на реалізацію програми охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної політики з урахуванням регіональних пріоритетів у м. Миргороді за рахунок коштів спеціального фонду (бюджету розвитку) освоєно на поліпшення технічного стану та благоустрою р. Хорол 299,9 тис. грн. [31]

На виконання міської програми в сфері регулювання земельних відносин виділено кошти в сумі 41,2 тис. грн. На реалізацію програми розвитку малого підприємництва спрямовано 10,0 тис. грн. За рахунок надходжень до фонду охорони навколишнього природного середовища використано 56,8 тис. грн. на заходи з озеленення міста. На заходи із запобігання та ліквідації надзвичайної ситуації, пов'язаної з підтопленням житлових будинків по вулиці Комарова, за рахунок коштів резервного фонду використано 28,5 тис. грн.

За 2018 рік, видатків, що не відносяться до основних галузей по загальному та спеціальному фондах міського бюджету здійснено в сумі 7065,3 тис. грн., в тому числі: на Програму протидії та профілактики злочинності, забезпечення публічної безпеки в м. Миргороді; на Програму підтримки розвитку територіального сервісного центру № 5344; на забезпечення хворих на цукровий діабет, проживаючих у місті,

безкоштовними інсуліновими препаратами; на здійснення переданих видатків у сфері охорони здоров'я; для «Миргородтеплоенерго» на реалізацію програми «Модернізація теплового району «Авіамістечко»; на співфінансування на придбання оргтехніки для початкової школи [31].

У підсумку зауважимо, що за фінансове забезпечення більшості програм можна вважати задовільним, але недостатнім.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА

3.1. Виявлення проблем та переваг міста Миргород

Зміна підходів до регіонального розвитку, що відбулась в Європі, наслідки глобальної економічної рецесії та світової фінансово-економічної кризи, що призвели до суттєвого скорочення обсягів зовнішніх державних і міжнародних ресурсів, а також впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі, поставлені метою реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», вимагають від територіальних громад і їх органів самоврядування більш ефективного використання власних ресурсів, опанування сучасними світовими інструментами залучення інвестицій у місцевий розвиток. У цьому зв'язку особливого значення набувають питання стратегічного планування місцевого розвитку на середньострокову перспективу, які мають бути результатом спільної роботи різних суб'єктів місцевого розвитку: від органів місцевого самоврядування, територіальних підрозділів центральних органів влади до представників асоціацій місцевих підприємців, громадськості, науковців, діячів культури, освіти і спорту.

Аналіз макро- та мікро- середовища міста Миргород, його конкурентних переваг, викликів і ризиків, що враховують специфіку міста, мають стати основою стратегічного планування, поєднуючи в собі потреби і шляхи розв'язання різних проблем.

Аналіз сильних сторін, можливостей розвитку, слабких сторін та загроз розвитку туризму в м. Миргород ми здійснили, використовуючи

SWOT-аналіз. Його результати представлені у дод. В.

Як результат проведеного аналізу було визначено:

1) порівняльні переваги розвитку м. Миргород (співставлення сильних сторін і можливостей):

- місце розташування м. Миргород, гарна транспортна доступність міста, залізничне й автомобільне сполучення з іншими регіонами України дає можливість розвивати промисловість та торговельно-посередницьку діяльність міста, а також залучати як вітчизняних, так й іноземних туристів;

- ресурсний потенціал міста, його планування та підтримка з боку місцевої влади дозволяє розвивати промислові об'єкти, санаторно-курортні заклади, об'єкти торгівлі, житлове будівництво та соціально-культурну сферу міста;

- поживлення бізнесового середовища та покращення інвестиційного клімату в Україні дозволяє розширювати присутність на тих цільових сегментах, які були для міста нестимульованими та виходити на нові цільові сегменти.

2) виклики (співставлення слабких сторін і можливостей):

- розвиток міжнародної співпраці в економічній, соціальній та культурній сферах дозволяє залучати додаткові ресурси для підтримки та розвитку міста, зокрема, модернізації промислових, соціальних та культурних об'єктів, облаштування транспортної інфраструктури, запроваджувати заходи з удосконалення якості людських ресурсів, а також розбудовувати інституційний механізм розвитку туризму і популяризувати місто як туристичну дестинацію;

- співпраця з іншими містами та регіонами Полтавщини, а також із закордонними партнерами дозволяє запровадити дієві механізми співпраці в напрямі розвитку нових ринкових сегментів, популяризації міста, реалізації спільних інвестиційних проєктів;

- розвиток механізмів державно-приватного партнерства, поживлення інвестиційного середовища та залучення зовнішніх інвестицій в економіку

Полтавської області дозволить розвивати промислові, інфраструктурні та соціальні об'єкти і у м. Миргород;

- розвиток нових для м. Миргород ринкових сегментів та реалізація бізнес-проектів разом із активізацією маркетингової політики сприятиме економічному розвитку міста та його популяризації як у бізнес-середовищі, так і на ринку туризму;

- розвиток механізмів державно-приватного партнерства дозволить налагодити систему планування та моніторингу процесів розвитку міста, збору й обробки статистичних даних, реалізувати маркетингову політику;

- використання нових технологій облаштування міського простору дозволяє зробити місто привабливим для туристів;

3) ризики (співставлення слабких сторін і загроз):

- недиверсифікований продукт, відсутність бізнес-активності, відсутність подій національного та міжнародного масштабу для залучення інвесторів не сприятиме розбудові міста, їх зацікавленню вкладати гроші у розвиток міста;

- відсутність цілеспрямованої маркетингової політики, розробленого іміджу та бренду міста не дасть змоги представникам цільових ринків ознайомитись з його потенційними можливостями, залишить місто поза основними бізнесовими та туристичними процесами, що відбуваються нині в Україні;

- недосконала законодавча база, надмірна бюрократизація, проблеми з власністю, недовіра з боку зовнішніх інвесторів не сприяють реалізації масштабних інвестиційних проектів у місті, які могли б стати основою для диверсифікації місцевого продукту, що, насамперед, стосується інфраструктурних проектів;

- падіння реальних доходів населення України, ускладнення взаємовідносин з Росією, складна внутрішньополітична ситуація суттєво обмежує як туристичний потік, так і розвиток бізнесових відносин;

- нерозвинена інфраструктура міста, його екологічні проблеми, слабкі

підприємницькі ініціативи, невисока якість людських ресурсів, брак культури гостинності, створення атмосфери просторового та емоційного комфорту, несприйняття місцевим населенням ідей розвитку міста загалом знижують популярність Миргорода, роблять його неконкурентоспроможним;

- зростання конкуренції з боку інших малих міст, краща інформаційна політика конкурентів «відвертають» бізнесові та туристичні потоки від м. Миргород, переорієнтують їх на міста з агресивнішою маркетинговою політикою.

Місію м. Миргород у контексті його власного розвитку слід визначити так: забезпечення добробуту та високої якості життя теперішнього і майбутніх поколінь мешканців м. Миргород, в умовах активного розвитку конкурентоспроможного продукту, на засадах збереження культурних традицій, природних особливостей та переваг міста.

Пріоритет у розвитку м. Миргород слід надавати внутрішньому, а в перспективі – іноземному інвестору.

Програмні заходи з розвитку міста повинні максимально використовувати не тільки природні ресурси краю, його історико-культурну спадщину, а й можливості місцевого населення, сприяти формуванню нових ринкових сегментів, нових привабливих продуктів та брендів.

3.2. Підвищення конкурентоспроможності та соціальних стандартів регіону

Стратегічне бачення розвитку м. Миргород передбачає здійснення комплексу заходів щодо удосконалення системи управління містом, зміцнення його матеріально-технічної та інфраструктурної бази, створення умов для реалізації інвестиційних проектів, нарощування обсягів промислової продукції та надання різних послуг населенню, підвищення ефективності використання природно-рекреаційних ресурсів та об'єктів

історико-культурної спадщини тощо.

Підвищення інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності міста та максимального забезпечення соціального захисту населення можливе при реалізації наступних заходів [31]:

1. Поліпшення умов життєдіяльності громадян на основі розвитку економіки, як базису для підвищення рівня зайнятості, зростання доходів населення, якості та більшої доступності освіти і медичного обслуговування.

2. Забезпечення рівня екології міського середовища, відповідного умовам курортного міста:

- запобігання шкідливому впливу антропогенної діяльності на екологію міста;
- оздоровлення річки Хорол і запобігання підтопленню території міста.

3. Збільшення вимог громади щодо використання унікальних природних ресурсів території:

- розробка й реалізація економічно-обґрунтованої, прозорої та цілеспрямованої земельно-інвестиційної політики муніципалітету;
- підтримка підприємницької активності у пріоритетних напрямках розвитку міста;
- сприяння розвитку туризму в Миргороді;
- розвиток маркетингової та інформаційно-рекламної діяльності.

4. Забезпечення комфортності проживання у місті:

- реформування системи управління й системи відносин власності у житлово-комунальній сфері;
- модернізація систем енерго-, тепло-, водопостачання та водовідведення у місті;
- підтримка у належному стані житла, прибудинкових територій, території і доріг міста.

5. Збереження та відтворення людського капіталу міста, соціальний розвиток самоврядної громади:

- стабілізація кількості населення міста шляхом системної підтримки

фізичного здоров'я та ефективного соціального захисту;

- створення умов для підвищення соціального статусу та розвитку особистості кожного громадянина;
- сприяння розвитку різноманітних форм і методів самоорганізації населення, підвищенню громадської активності, залучення громади до євроінтеграційних процесів.

Що стосується створення сприятливих умов для економічного зростання, то сталому розвитку підприємництва у 2019 році сприятиме виконання заходів, передбачених «Програмою підтримки розвитку підприємництва Миргородського району на 2018-2020 роки» [37].

За благоприємних умов кількість малих підприємств та середньорічна кількість зайнятих працівників на малих підприємствах може збільшитися до 2%.

Поліпшення інвестиційного клімату, як основного чинника для реалізації інвестиційної моделі розвитку економіки, зміцнення міжнародного інвестиційного іміджу міста дасть можливість збільшити й обсяг капіталовкладень. Досягти цього можливо за рахунок активної участі у загальнодержавних та міжнародних конкурсах та проектах технічної допомоги .

Серед запланованих для реалізації у 2019-му році є наступні проекти [37]:

- капітальний ремонт приміщень інфекційного відділення Миргородської ЦРЛ по вул. Гоголя, 172 у м. Миргороді Полтавської області – загальною вартістю 4845,748 тис. грн.;
- капітальний ремонт операційної, хірургічного відділення Миргородської ЦРЛ по вул. Гоголя, 172 у м. Миргороді Полтавської області – загальною вартістю 836,216 тис. грн.;
- капітальний ремонт фасадів (термомодернізація) лікувального корпусу Миргородської ЦРЛ по вул. Гоголя, 172 у м. Миргороді Полтавської

області – загальною вартістю 3399,898 тис. грн.;

- капітальний ремонт приміщень терапевтичного відділення Миргородської ЦРЛ по вул. Лікарняна, 1 у м. Миргороді Полтавської області – загальною вартістю 2538,564 тис. грн.;

- капітальний ремонт приміщень дитячого відділення Миргородської ЦРЛ по вул. Лікарняна, 1 у м. Миргороді Полтавської області – загальною вартістю 1495,910 тис. грн.;

- капітальний ремонт з влаштуванням підйимальної платформи, туалету та пандусу для маломобільних груп населення Комунального закладу «Миргородський ЦПСМД» по вул. Гоголя, 149А в м. Миргород – загальною вартістю 797,10 тис. грн.;

- облаштування соціальних об'єктів та будівель громадського призначення засобами доступності для осіб з обмеженими можливостями та інших маломобільних груп населення – загальною вартістю 150,0 тис. грн.;

- розчистка та поліпшення екологічного стану ділянки р. Хорол в межах м. Миргорода Полтавської області – загальною вартістю 4340,796 тис. грн.;

- капітальний ремонт фасаду з заміною вікон нежитлової будівлі Комунального закладу «Миргородський центр первинної медико-санітарної допомоги» по вул. Гоголя 149а у місті Миргород – загальною вартістю 10000,0 тис. грн.;

- придбання контейнерів для роздільного збору ТПВ – загальною вартістю 140,09 тис. грн.;

- облаштування площадок для розташування контейнерів для збору ТПВ – загальною вартістю 8,4 тис. грн.;

В рамках «Стратегії сталого розвитку Миргородського субрегіону до 2026 року» розробляються проекти за такими стратегічними напрямками [42]:

- формування екобезпечного соціально-культурного простору субрегіону;

- розвиток лікувально-бальнеологічної та рекреаційно-туристичної

сфери ;

- розвиток бізнесу та зеленої економіки;
- покращення системи управління та активізація громади субрегіону.

Також розпочато процес створення мережі малопотужного FM-радіомовлення на базі КП Міської телестудії «Миргород», як медіа-засобу для відкритості врядування та висвітлення діяльності влади, сприяння можливості активізації територіальної громади у прийнятті управлінських рішень, промоції курортно-рекреаційної території.

Послідовна реалізація вищевикладених заходів надасть можливість:

- забезпечити приріст валової доданої вартості;
- підвищити економічну ефективність виробництва та приріст реалізації промислової продукції;
- стимулювати середньорічні темпи зростання заробітної плати;
- збільшити податкові надходження до місцевого бюджету.

При цьому слід зауважити, що стан розвитку ринку праці безпосередньо залежить від стану соціально-економічного розвитку міста.

При позитивних змінах у соціально-економічному розвитку міста, стабілізації роботи підприємств, збільшенні попиту на робочу силу, чисельність звернень незайнятого населення до служби зайнятості зменшиться.

При вдало налагодженій маркетинговій політиці можна буде збільшити кількість відпочиваючих в санаторно-курортній сфері.

Політику в житлово-комунальному господарстві слід здійснювати за такими напрямками:

- організація ефективного управління у сфері надання житлово-комунальних послуг;
- забезпечення беззбиткового функціонування підприємств житлово-комунального господарства;
- технічне переоснащення житлово-комунального господарства, наближення до вимог Європейського Союзу щодо використання

енергетичних і матеріальних ресурсів для надання житлово-комунальних послуг.

У 2019 році важливим напрямком діяльності влади залишиться реконструкція та будівництво об'єктів соціально – культурного призначення. Будуть виконані роботи по благоустрою міста, реконструкції та капітальному ремонту міських доріг та тротуарів, внутрішньобудинкових проїздів, доріжок і тротуарів житлового фонду, вуличного освітлення та інше.

Значний об'єм робіт варто виконати і в напрямку охорони навколишнього середовища, зокрема:

- продовжити будівництво та реконструкції водогонів по вулицях міста;
- будівництво ливневої каналізації по місту;
- здійснити капітальний ремонт автобусних зупинок, майданчиків для євроконтейнерів та інших об'єктів благоустрою.

Робота щодо організації раціонального використання та популяризації туристично-рекреаційних ресурсів місцевості має включати:

- структурування та систематизацію об'єктів туризму,
- оптимізацію туристичної інфраструктури регіону;
- забезпечення формування сприятливого туристичного іміджу міста;
- популяризацію туристичних ресурсів шляхом організації нових туристичних маршрутів.

В соціальній сфері роботу слід спрямувати на збереження мережі закладів освіти, культури та соціального захисту населення. Також продовжуватиметься робота по підвищенню соціальних гарантій сім'ям з дітьми та іншим малозахищеним верствам населення, посилення контролю за додержанням чинного законодавства щодо надання пільг та соціальних допомог.

У підсумку зауважимо, що визначений комплекс завдань та заходів спрямований на вирішення проблем розвитку території з метою підвищення рівня життя населення, в т.ч.:

- зміцнення позитивного економічного, культурно-рекреаційного та

туристичного іміджу міста;

- позитивних зрушень у виробничій та переробній галузях економіки, шляхом модернізації існуючих виробничих потужностей;
- посилення взаємодії з міжнародними організаціями технічної допомоги з метою залучення в місто іноземних інвестицій;
- підвищення рівня та якості соціальних гарантій;
- збереження культурної спадщини, забезпечення доступу населення до кращих надбань вітчизняної, світової культури, підтримки аматорського та професійного мистецтва, виховання патріотичного духу населення.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У дипломній роботі було здійснено аналіз соціально-економічного розвитку міста Миргород, а також пошук напрямів удосконалення стратегічного плану розвитку міста Миргород в частині його соціально-економічного розвитку. У підсумку зауважимо наступне:

1. Визначаючи теоретико-методологічні основи соціально-економічного розвитку, ми дійшли думки, що розвиток – це процес доцільних, безперервних, необоротних, спрямованих, закономірних змін у часі, що характеризуються переходом у якісно новий, більш досконалий стан; сталий розвиток – це така модель розвитку суспільства, при якій задовольняються основні життєві потреби як нинішнього, так і наступних поколінь. У свою чергу, соціально-економічний розвиток являє собою розширене відтворення, поступові структурні і якісні зміни в економіці, виробничих силах, факторах росту й розвитку, науки, освіти, культури, якості й рівня життя суспільства, людського капіталу. Для нього характерне відтворення суспільних систем і прогресивна спрямованість. Цілями соціально-економічного розвитку можуть бути підвищення доходів, поліпшення якості освіти, охорони здоров'я, харчування, зниження частки бідних, охорона навколишнього середовища, розширення особистих свобод, вирівнювання можливостей і т.д.

2. Здійснивши аналіз літератури з питань соціально-економічного розвитку міста, відзначимо, що місто – це соціально-економічна просторова цілісність, що характеризується структурою виробництва всіх форм власності, концентрацією населення, робочих місць, духовного життя людини з розрахунку на одиницю простору й часу та має місцеві органи управління. Основними факторами розвитку міста науковці називають:

екологічні, фінансово-економічні, промислово-виробничі, наявність у місті розвинутої інфраструктури, продовольча безпека міста, регіональний маркетинг та соціальна сфера, культура, громадська діяльність.

Соціально-економічний розвиток міста – це якісні, закономірні зміни у функціонуванні системи міста, що мають об'єктивний характер і спричиняють виникнення нових форм зв'язків між соціально-економічними потребами і засобами їх задоволення. Соціально-економічний розвиток міста визначається як об'єктивними (макроекономічні умови, положення міста в суспільному поділі праці, галузева структура, географічне положення, природні ресурси), так і суб'єктивними факторами – методами управління.

3. З'ясовуючи основні тенденції та напрями економічного і соціального розвитку м. Миргород ми дізналися, що це місто є одним з найвідоміших курортів України. У Миргороді розташовано 8 закладів санаторно-курортного типу і щорічно десятки тисяч людей з 32 країн світу приїжджають сюди на кілька тижнів. Економіка міста розвивається завдяки таким підприємствам як ПрАТ «Миргородкурорт», ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод», ТОВ «Миргородський елеватор», МП «Контакт», ПАТ «Армапром», ТДВ «Миргородський хлібозавод» та ін.

Валова додана вартість, як основний показник економічного розвитку міста зросла за останні три роки на 4,5%. Основні чинники зростання: відновлення інвестиційної активності, зростання споживчого попиту, підвищені інвестиції в інфраструктурні проекти, у розвиток охорони здоров'я та освіти. В структурі валового регіонального продукту Миргорода найбільшу питому вагу займає сфера туризму. На другому місці знаходиться діяльність, пов'язана з виробництвом мінеральної води, агропромислової продукції та торгівлі. Промисловість займає третє місце за обсягом доданої вартості.

В основу пріоритетів соціальної політики покладено посилення захисту соціально-вразливих верств населення шляхом надання різних видів

державної соціальної допомоги, зниження рівня безробіття в місті, зростання доходів населення та ін.

4. Проаналізувати цілі і завдання програми економічного і соціального розвитку міста ми змогли за допомогою «Програми економічного і соціального розвитку Миргородського району на 2019 рік». Основною метою цієї програми є створення умов для підвищення життєвого рівня населення району на основі розвитку економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом упровадження нових енергозберігаючих технологій, освоєння випуску нових видів продукції, ефективного використання наявних природних, мінерально-сировинних та трудових ресурсів, підвищення рівня соціальних гарантій та поліпшення соціального обслуговування населення. Щодо міста Миргород, то програма реалізується у двох напрямках: у рамках соціального напрямку (розвиток людського потенціалу) та у рамках економічного напрямку (підвищення конкурентоспроможності міста та забезпечення стійкого економічного зростання).

5. Проведений аналіз організаційно-ресурсного забезпечення планування розвитку міста дозволив визначити, що у рамках організаційного забезпечення програма містить ряд підпрограм, на які виділяються бюджетні кошти, а у їх реалізації беруть участь різні установи та організації міста. Щодо ресурсного забезпечення планування розвитку міста, то тут слід відзначити, що в його основі лежить бюджет міста, при цьому формування дохідної бази бюджету міста перебуває під впливом макроекономічних показників і залежить від загальної економічної ситуації. Фінансове забезпечення більшості програм, що сприяють соціально-економічному розвитку міста, можна вважати задовільним, але недостатнім.

5. Дослідивши шляхи підвищення ефективності соціально-економічного розвитку міста Миргород ми дійшли висновку, що підвищення інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності міста та

максимального забезпечення соціального захисту населення можливе при реалізації наступних заходів: поліпшення умов життєдіяльності громадян на основі розвитку економіки, як базису для підвищення рівня зайнятості, зростання доходів населення, якості та більшої доступності освіти і медичного обслуговування; забезпечення рівня екології міського середовища, відповідного умовам курортного міста; збільшення вимог громади щодо використання унікальних природних ресурсів території; забезпечення комфортності проживання у місті; збереження та відтворення людського капіталу міста, соціальний розвиток самоврядної громади тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua/go/280/97-вр
3. Акимова Т.А. Экономика устойчивого развития: учебное пособие / Т.А. Акимова, Ю.Н. Мосейкин. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2009. – 430 с.
4. Арженовский И.В. Региональный рынок: воспроизводственный / И.В. Арженовский. – Нижний Новгород: Экономическая культура, 1997. – 186 с.
5. Балацький Є. О. Бюджет міста у системі фінансів території: монографія / Є. О. Балацький. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 302 с.
6. Барзилов С.И. Регион как политическое пространство / С.И. Барзилов, А.Г. Чернышев // Свободная мысль – 2007 – №2 – С. 3-13.
7. Бевз І.А. Оцінка соціально-економічний розвитку регіонів України у докризовий і посткризовий періоди / І.А. Бевз, Н.О. Федяй // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2168>.
8. Белко І. Генезис понятия «развиток» / І. Белко // Софус – 2016 – №3 – С.12-13
9. Бильчак В.С. Региональная экономика / В.С. Бильчак, В.Ф. Захаров; под ред. В.С. Бильчака. – Калининград: Янтар. сказ., 1998. – 245 с.

10. Бондаренко В. Л. Оцінка ефективності та збалансованості розвитку міста / В. Л. Бондаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 11. – С. 16-27.
11. Борода М. Методи та механізми фінансування місцевого економічного розвитку / М. Борода, А. Гінкул, К. Рубановський. – К., 2012 – С.40-52
12. Борщук Є. М. Основи теорії стійкого розвитку еколого-економічних систем : монографія / Є. М. Борщук. – Львів : Растр-7, 2007. – 436 с.
13. Воловик В. І. Соціальна філософія: Монографія / В. І. Воловик, М. А. Лепський, Т. І. Бутченко, О. В. Краснокутський. – Запоріжжя: Просвіта, 2011. – 376 с.
14. Гвазава Н. Г. Сучасні концепції місцевого економічного розвитку // Державне будівництво. –2012. – № 1 – С.13-13
15. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь. / Э. Гидденс – М.: Издательство «Весь Мир», 2004. – 120 с.
16. Давыдова Н., Тимофеева О. Устойчивое развитие города. Вопросы разработки стратегии // Муниципальная экономика – 2000. – №4. – С.18-23.
17. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монографія / За ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 820 с.
18. Джерела та механізми фінансування місцевого економічного розвитку: навчальний посібник // Проект «Місцевий економічний розвиток міст України». – К.: Центр громадської експертизи, 2013. – 176 с.
19. Забродська Л. Д. Стратегічне управління : реалізація стратегії : навч. посіб. для студ. екон. спец. / Л. Д. Забродська. – Харків : Консум, 2004. – 208 с.
20. Інформація про підсумки виконання міського бюджету за 2018 рік // Інформаційний портал «Місто-курорт Миргород» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://myrghorod.pl.ua/page/miskyj-bjudzhet/bjudzhet-2018-roku>

21. Картаева Е. Управление развитием: насущные проблемы и возможные варианты решений / Е. Картаева, Н. Родина, О. Яковлев // Муниципальная власть. – 2003. – №4. – С. 20-24.
22. Клімова О. І. Феномен структурної трансформації економіки України на макро- та мікрорівнях / О. І. Клімова, Ж. В. Кудрицька // [Економіка. Менеджмент. Бізнес](#). – 2015. – № 3. – С. 81-86.
23. Колесник Е.А. Совершенствование управления социально-экономическим развитием монопромышленного города: дис. ... канд. экон. наук / Е.А. Колесник. – Челябинск, 2010. – 184 с.
24. Короткий філософський словник-довідник: Українсько-англо-німецько-французький словник-довідник / Чорний І. П., Бродецький О. Є., Драненко Г. Ф. та ін. – Чернівці : Рута, 2006. – 285 с.
25. Кузнецов А.О. Соціально-економічний розвиток регіону: зміст, форми та особливості державного регулювання / А.О. Кузнецов // Теорія та практика державного управління. – 2011. – № 1 (32). – С. 145-152.
26. Логунцев Е. Концепция устойчивого развития с позиций междисциплинарного подхода / Е. Логунцев // Городское управление. – 2000. – №11 – С. 24-32.
27. Мазур А. Г. Просторові аспекти розвитку регіональних економічних систем / А. Г. Мазур, С. А. Мазур // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія : економічні науки. – 2014. – Вип. 1. – С. 26-32.
28. Малий словник історії України / відпов. ред. В. А. Смолій. – К. : Либідь, 1997. – 464 с.
29. Масловська Л. Ц. Сталий розвиток продуктивних сил регіонів: теорія, методологія, практика: монографія / Л. Ц. Масловська. – К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2003. – 366 с.
30. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С.И. Ожегов – М., 1994. – 712 с.

31. Підсумки економічного і соціального розвитку за 2018 рік та проект Програми економічного і соціального розвитку міста Миргорода на 2019 рік // Інформаційний портал «Місто-курорт Миргород» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://myrgorod.pl.ua/page/ekonomika-mista/sotsialno-ekonomichnyj-rozvytok18>

32. Погорелов Ю. С. Оцінювання та моделювання розвитку підприємства: монографія / Ю. С. Погорелов. – Луганськ : Глобус, 2010. – 512 с.

33. Подпругин М.О. Устойчивое развитие региона: понятие, основные подходы и факторы / М.О. Подпругин // Российское предпринимательство. – 2012 – № 24 (222) – С. 214-221.

34. «Програма економічного і соціального розвитку міста Миргорода на 2019 рік», затверджена рішенням 42 сесії Миргородської міської ради 7 скликання від 21.12.2018 р. № 275 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://myrgorod.pl.ua/page/miska-vlada/rishennja>

35. «Програма посилення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва м. Миргорода», затверджена рішенням 37 сесії міської ради 7 скликання від 18.05.2018 р. № 102 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/Programa-posilennya-konkurentospromozhnosti-malogo-ta-serednogo-pidpriemnictva-m.-Mirgoroda.pdf>

36. «Програма економічного і соціального розвитку Миргородського району на 2019 рік», затверджена рішенням Миргородської райради від 21.12.2018 за №39-04/821-VII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://myrhorod-rada.gov.ua/docs/10369/>

37. «Програма підтримки розвитку підприємництва Миргородського району на 2018-2020 роки», затверджена рішенням 32 сесії 7 скликання від 27 квітня 2018 р. № 5 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://myrhorod-rada.gov.ua/rajonni-programi-09-01-16-17-08-2018/>

38. Просторовий розвиток регіону: соціально-економічні можливості, ризики і перспективи: монографія / За ред. д.е.н., проф. Шевчук Л.Т. – Львів, 2011. – 256 с.
39. Романюк С.А. Розвиток регіонів у відкритій економіці: теорія, політика, практика: монографія / С. А. Романюк. – К.: НАДУ, 2013. – 375 с.
40. Сидорова В. Легенди ожили / В. Сидорова // Україна молода. – 2010. – № 216. – С. 11.
41. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. Е.М. Лібанової, М.А. Хвесика. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. – 776 с.
42. «Стратегія сталого розвитку Миргородського субрегіону до 2026 року», прийнята рішенням 37 сесії міської ради 7 скликання від 18.05. 2018 р. № 101 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://myrhorod-rada.gov.ua/rajonni-programi-09-01-16-17-08-2018/>
43. Ткаченко Т.І. Територіально сфокусований розвиток міських територій // Проблемы материальной культуры – 2012 – №4 – С. 51-59
44. Тодаро М. Экономическое развитие / М. Тодаро. – М.: Юнити, 1997. – 671 с.
45. Урсул А.Д. Глобализация в перспективе устойчивого будущего / А.Д. Урсул, Т.А. Урсул // Юридические исследования. – 2013. – № 5. – С. 1-63.
46. Филиппов Ю.В. Основы развития местного хозяйства: учебник / Ю.В. Филиппов, Т.Т. Авдеева – М.: Дело, 2010. – 264 с.
47. Философский энциклопедический словарь / ред.-сост. Е. Ф. Губский – М. : ИНФРА-М, 1999. – 575 с.
48. Яруллина Г.Р. Управление устойчивым экономическим развитием предприятий промышленного комплекса: теория и методология: автореф. дисс... докт. экон. наук / Г.Р. Яруллина. – Казань, 2011. – 26 с.
49. Офіційний сайт міста Миргород [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://myrgorod.pl.ua/page/pro-misto/vizytivka-mista>

50. Головне управління статистики у Полтавській області [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pl.ukrstat.gov.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Система показників соціально-економічного розвитку міста

Блок	Група	Показник, що характеризує групу
	Основні економічні характеристики	ВРП на одну особу Інвестиції в основний капітал Інвестиції в основний капітал на одну особу Вартість основних засобів міста
	Виробничий потенціал	Виробництво промислової продукції на одну особу Загальна енергоефективність Обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) – питома вага міста, на одну особу тощо
	Підприємницьке середовище	Кількість суб'єктів Єдиного Державного Реєстру підприємств та організацій України Кількість зайнятих працівників на суб'єктах господарювання Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) суб'єктами господарювання
	Зовнішньоекономічна діяльність	Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) – питома вага серед міст України Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) на одну особу Загальні обсяги експорту товарів та послуг Загальні обсяги імпорту товарів та послуг
	Науковий та інноваційний потенціал	Кількість організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи Обсяг інноваційної продукції Кількість інноваційно-активних підприємств у промисловості за напрямками інноваційної діяльності Обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт
	Рівень розвитку інфраструктури	Вантажооборот за усіма видами транспорту Пасажирооборот за усіма видами транспорту Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям Щільність залізничних колій загального користування
	Соціальний рівень	Економічне активне населення у віці 15-70 років Зайнятість населення у віці 15-70 років Рівень зареєстрованого безробіття Доходи населення Середньомісячна заробітна плата

		Чисельність наявного населення на початок року Загальні коефіцієнти народжуваності та смертності Тривалість життя чоловіків та жінок Кількість загальноосвітніх навчальних закладів Кількість вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації Кількість студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації Чисельність лікарів Чисельність оздоровлених у санаторно-курортних і оздоровчих закладах Забезпеченість населення житлом Кількість готелів та інших місць для тимчасового проживання Коефіцієнт використання місткості готелів та ін. місць для тимчасового проживання
	Екологічний стан	Потужність очисних споруд Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення у розрахунку на одну особу Утворення відходів у розрахунку на одну особу

Додаток Б

Основні показники економічного розвитку м. Миргород

у 2016-2018 рр. [34; 50; 35]

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, (+/-)		Відносне відхилення, %	
				2017 до 2016	2018 до 2017	2017 до 2016	2018 до 2017
Валова додана вартість, млн. грн.	889,4	917,9	929,8	28,5	11,9	3,20	1,30
Надходження податків, зборів та інших обов'язкових платежів до державного бюджету, млн. грн.	328,8	489,6	531,9	160,8	42,3	48,9 1	8,64
Питома вага прибуткових підприємств, %	60,2	63,7	58,2	3,5	-5,5	-	-
Обсяг реалізованої промислової продукції без ПДВ та акцизу, млн. грн.	819,3	920,7	1032,6	101,4	111,9	12,3 8	12,15
Експорт товарів, тис. дол. США	4796,9	6911,2	2342,4	2114,3	- 4568,8	44,0 8	-66,11
Імпорт товарів, тис.. дол. США	5122,3	6734,2	9088,5	1611,9	2354,3	31,4 7	34,96
Обсяг експорту послуг, тис. дол.	371,5	484,9	502,1	113,4	17,2	30,5 2	3,55
Обсяг прямих інвестицій, тис. дол	3088,6	3693,8	4602,1	605,2	908,3	19,5 9	24,59
Обсяг освоєних капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування, млн. грн.	79,6	94,7	112,1	15,1	17,4	18,9 7	18,37
Обсяг капітальних інвестицій на одну особу	1980,3	2462,9	2816,6	482,6	353,7	24,3 7	14,36

Додаток В

SWOT-аналіз потенціалу м. Миргород

Слабкі сторони	Сильні сторони
1. Вигідне географічне розташування. 2. Унікальна історична і культурна спадщина загальноукраїнського та міжнародного значення. 3. Вигідне транспортно-логістичне розташування (автошляхи та залізничні шляхи міжнародного значення). 4. Наявність в околицях міста природних ресурсів, що можуть використовуватись з метою організації як короткострокової, так і довгострокової рекреації. 5. Наявність потенційно брендових об'єктів і продуктів. 6. Статус міста-курорту державного значення. 7. Наявність трудових ресурсів. 8. Упізнаваність міста Миргорода серед туристів. 9. Достатня мережа освітніх закладів. 10. Велика кількість запасів лікувальної мінеральної та питної води. 11. Наявність досвіду з реалізації інвестиційних проектів. 12. Наявність політичної волі з боку міської влади до співпраці з інвесторами та політична стабільність, порозуміння між владою і бізнесом. 13. Сприятлива екологічна ситуація.	1. Відсутність традицій системного управління процесами стратегічного розвитку міста, проектного менеджменту. 2. Слабо розвинена інфраструктура, зокрема дорожньо-мостова. 3. Відсутність аеропорту. 4. Відтік кваліфікованих кадрів. 5. Несприятливий гідрологічний стан р. Хорол. 6. Недостатня якість житлово-комунальних послуг (благоустрій, збір та утилізація сміття) 7. Відсутність підготовлених кваліфікованих працівників відповідних професій для підприємств міста. 8. Низька якість медичних послуг. 9. Відсутність розвиненої мережі культурно-розважальних закладів. 10. Низька платоспроможність туристів та місцевого населення. 11. Мала увага приділяється маркетингу території, відсутність кваліфікованих кадрів у цій сфері. Більшість маркетингових заходів є малобюджетними і мають локальний вплив. 12. Статус міста-курорту обмежує можливість ведення певних видів господарської діяльності. 14. Слабо розвинута молодіжно-розважальна та спортивна інфраструктура
Можливості	Загрози
1. Припинення війни на Сході України. 2. Подальша інтеграція в ЄС. 3. Розширення міжнародної фінансової та технічної допомоги на прийнятних умовах. 4. Стабілізація курсу гривні, зменшення рівня інфляції, зменшення облікової ставки НБУ, що спричинить зменшення кредитних ставок. 5. Сприятливий інвестиційний клімат. Пожвавлення інвестиційного середовища та залучення зовнішніх інвестицій в економіку міста. 6. Державна підтримка та стимулювання модернізації виробничих потужностей на підприємствах, запровадження новітніх, енергоощадних технологій. 7. Запровадження використання альтернативних джерел енергії. 8. Ріст купівельної спроможності	1. Ескалація конфлікту на Сході України. 2. Поглиблення міжнародної політичної та економічної кризи, зокрема на території країн ЄС. 3. Політична нестабільність в Україні. 4. Згорання процесу проведення реформ. 5. Скорочення міжнародної технічної та фінансової допомоги Україні. 6. Ріст інфляції, нестабільність національної валюти, високі кредитні ставки. 7. Скорочення рівня прямих іноземних інвестицій. 8. Неможливість модернізувати виробничі потужності на підприємствах через брак ресурсів. 9. Погіршення рівня життя громадян, зниження рівня купівельної спроможності населення. 10. Погіршення законодавства, збільшення рівня податків, запровадження нових

населення. 9. Приведення законодавства України до міжнародних норм і стандартів. 10. Покращення рівня екологічної безпеки. 11. Загальне покращення рівня життя громадян. 12. Активізація внутрішнього туризму, зростання загального інтересу до історії та культури України з боку її громадян дає можливості для збільшення загальної чисельності відвідувачів міста саме за рахунок вітчизняних туристів. 13. Близькість обласних центрів та інших населених пунктів (як ринки збуту) 14. Зацікавленість проектами розвитку міста з боку громадських організацій. 15. Альтернативні джерела фінансування проектів міста (фонди підтримки місцевого самоврядування, проекти міжнародної технічної допомоги) 16. Розвиток міжнародної співпраці в економічній і соціальній сферах дозволяє залучати додаткові ресурси для підтримки та розвитку міста. 11. Розвиток механізмів державно-приватного партнерства дає можливість залучати додаткові кошти у міські проекти.	регуляцій для бізнесу. 11. Ріст рівня екологічних та техногенних катастроф. 12. Погіршення демографічної ситуації, старіння населення. 13. Низький рівень поінформованості представників цільових ринків з потенційними можливостями міста. 14. Конкуренція з боку інших міст і регіонів України.
--	--